

Jeugdhulp

1e halfjaar

2020

Jeugdhulp

1e halfjaar

2020

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
-	Nihil
-	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2019-2020	2019 tot en met 2020
2019/2020	Het gemiddelde over de jaren 2019 tot en met 2020
2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2019 en eindigend in 2020
2017/'18-2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2017/'18 tot en met 2019/'20

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Textcetera, Den Haag en CCN Creatie, Den Haag
Ontwerp: Edenspiekermann
Copyright foto's: Hollandse Hoogte

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2020.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Inleiding **5**

1 Jongeren met jeugdhulp 7

- 1.1 7,6 procent van de Nederlandse jongeren ontvangt jeugdhulp **9**
- 1.2 Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes **9**
- 1.3 Jeugdhulpjongeren met verblijf ouder dan jongeren zonder verblijf **10**
- 1.4 Jeugdhulpjongeren met verblijf hebben vaker een migratieachtergrond dan jongeren zonder verblijf **11**
- 1.5 Acht procent jeugdhulpontvangers ook in jeugdbescherming **12**
- 1.6 Hoogste aandeel jeugdhulp in Utrecht en Limburg **13**

2 Jeugdhulptrajecten 19

- 2.1 Aantal hulptrajecten in 2020 afgenomen **19**
- 2.2 Jeugdhulp even vaak doorverwezen door de huisarts als de gemeente **25**
- 2.3 Jeugdhulptrajecten duren meestal korter dan een jaar **26**
- 2.4 Jeugdhulptraject vaak volgens plan beëindigd **28**

Meer informatie **30**

Begrippenlijst **31**

Inleiding

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor hulp aan jongeren, dat is vastgelegd in de Jeugdwet (2014). Om de gemeenten bij de uitvoering ervan te ondersteunen is in de Jeugdwet een regeling opgenomen voor het ontsluiten van beleidsinformatie.

De beleidsinformatie betreft informatie over jeugdhulpgebruik en de inzet van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen dienen hierover gegevens aan het CBS te verstrekken. Ongeveer 95 procent van de jeugdhulpaanbieders heeft aan deze verplichting voldaan. Omdat niet alle jeugdhulpaanbieders gegevens hebben aangeleverd zullen de gepresenteerde cijfers enigszins een onderschatting zijn van de werkelijk verstrekte jeugdhulp.¹⁾

In deze rapportage staan de voorlopige²⁾ resultaten over jeugdhulp in de eerste zes maanden van 2020. De resultaten over jeugdbescherming en jeugdreclassering worden in een aparte rapportage beschreven.

Jeugdhulp is gedefinieerd als de hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Het CBS verzamelt alleen gegevens over jeugdhulp die direct aan de jeugdhulpverlener wordt vergoed door de gemeente, de zogenaamde zorg in natura. Gegevens over jeugdhulp die door de cliënt zelf wordt vergoed met een persoonsgebonden budget (PGB), worden verstrekt door de Sociale verzekeringsbank (SVB). Particuliere jeugdhulp, waarbij de hulp door de ouders zelf wordt betaald, valt buiten dit onderzoek.

0.0.1 Jongeren met jeugdhulp naar financieringsvorm¹⁾

	2016HJ1	2017HJ1	2018HJ1	2019HJ1	2020HJ1*	
Totaal	aantal					%
	325 690	343 370	348 715	366 560	343 510	
	%					
Alleen zorg in natura	91,9	94,1	94,5	95,2	328 450	95,6
Alleen persoonsgebonden budget	3,5	2,1	2,0	1,7	5 815	1,7
Zowel zorg in natura als persoonsgebonden budget	4,6	3,7	3,5	3,2	9 245	2,7

Bron: CBS

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

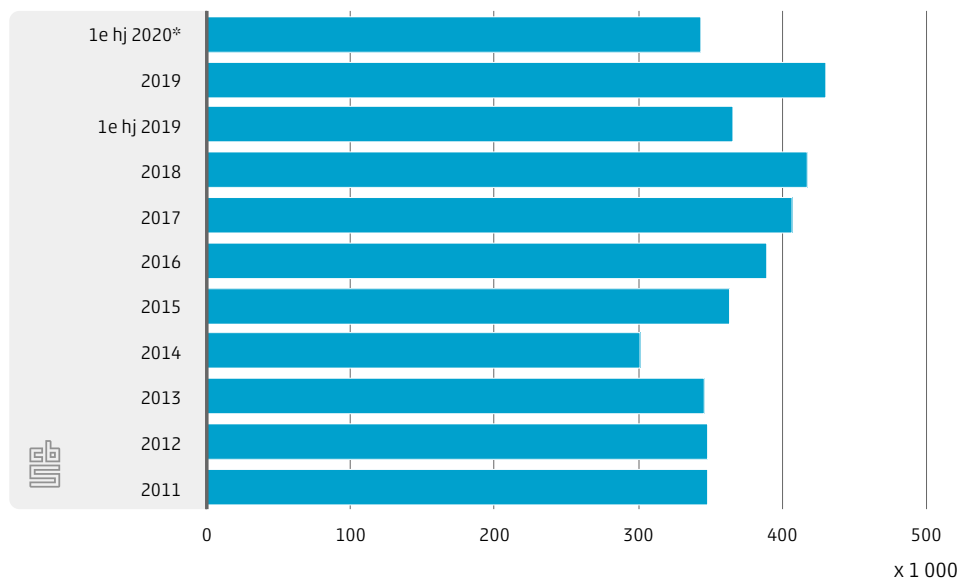
Uit tabel 0.0.1 blijkt dat in de eerste helft van 2020 bijna 344 duizend jongeren jeugdhulp hebben ontvangen. In 95,6 procent van de gevallen wordt de zorg direct door de gemeente aan de jeugdhulpverlener vergoed. Een klein deel van de jongeren met jeugdhulp, ruim anderhalf procent, maakte alleen gebruik van een PGB. Het aantal jongeren dat gebruik maakt van een PGB neemt de laatste jaren af. Vooral het aantal jongeren dat naast een PGB

- ¹⁾ Voor ontbrekend grote jeugdhulpaanbieders, met meer dan 250 cliënten, zijn de gegevens uit het eerste halfjaar van 2019 gebruikt als schatting voor de geleverde jeugdhulp. Dit betreft 1 procent van alle jeugdhulp. De kleinere jeugdhulpaanbieders zonder opgave ontbreken in de resultaten. Naar verwachting zal de aldus ontstane onderschatting hooguit enkele procenten bedragen. Hierbij wordt uitgegaan van het aantal bij het CBS bekende jeugdhulpaanbieders. Nieuwe jeugdhulpaanbieders worden geacht zich bij het CBS aan te melden. Hierdoor is de gehanteerde lijst van jeugdhulpaanbieders mogelijk incompleet.
- ²⁾ Jeugdhulpaanbieders hebben de gelegenheid om hun gegevens over 2020 nog tot en met juli 2021 te wijzigen waarna de definitieve resultaten worden vastgesteld. In eerdere jaren is gebleken dat de voorlopige resultaten ruim 5 procent lager waren dan de definitieve resultaten.

ook jeugdhulp in natura ontvangt is in het eerste halfjaar van 2020 gedaald ten opzichte van dezelfde periode in 2019.

Voordat de Jeugdwet op 1 januari 2015 van kracht werd, was de jeugdhulp deels gefinancierd op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), de Zorgverzekeringswet (Zvw) en door de provincies. Figuur 0.0.2 toont het aantal jongeren dat jaarlijks vanaf 2011 jeugdhulp heeft ontvangen.³⁾

0.0.2 Jongeren met jeugdhulp¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. De jaren voor 2015 betreft jeugdhulp uit AWBZ, Zvw en provinciaal gefinancierde jeugdzorg exclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering.

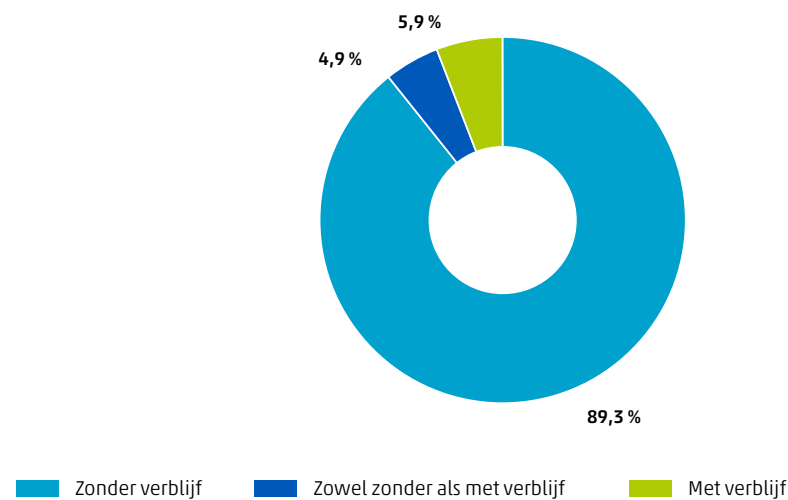
De gegevens van de SVB over jeugdhulpontvangers met een PGB bevat geen zorginhoudelijke informatie. Het vervolg van deze rapportage beschrijft daarom alleen de gegevens die door de jeugdhulpverleners aan het CBS zijn verstrekt. Overal waar in het vervolg jeugdhulp staat bedoelen we dan ook de jeugdhulp die is geleverd volgens het zorg in natura-principe.

³⁾ Voor een beschrijving van de ontwikkelingen 2011-2016 zie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2018/10/jeugdzorg-voor-en-na-de-jeugdwet>

1 Jongeren met jeugdhulp

In de eerste zes maanden van 2020 kregen 338 duizend jongeren jeugdhulp in natura. In dezelfde periode van 2019 waren dit er 360 duizend, een daling van 6,3 procent. Het aantal voor 2020 is gebaseerd op voorlopige cijfers en voor 2019 op definitieve cijfers. In eerdere jaren bleek dat de voorlopige cijfers ongeveer 5 procent lager uitvallen dan de definitieve. De meeste jongeren, 94,1 procent, kregen jeugdhulp zonder verblijf. Dat wil zeggen dat zij niet op de locatie van de jeugdhulpaanbieder overnachtten. Van hen kregen ruim 16 duizend jongeren in de eerste helft van 2020 zowel jeugdhulp zonder als jeugdhulp met verblijf. Dit is mogelijk als de zorg gedurende het halfjaar wijzigt of als de jongere bij de ene jeugdhulpaanbieder verblijft en tegelijkertijd ook hulp krijgt van een andere jeugdhulpaanbieder.

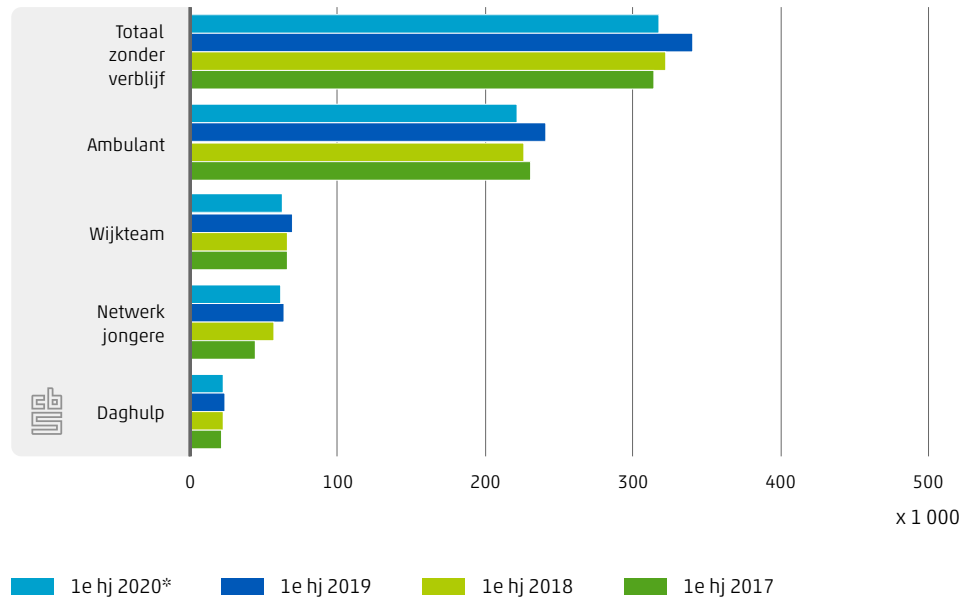
1.0.1 Jongeren met jeugdhulp¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

De meeste jongeren met jeugdhulp in de eerste zes maanden van 2020, 66 procent, ontvingen ambulante jeugdhulp op de locatie van de jeugdhulpaanbieder en bijna 19 procent kreeg jeugdhulp van het wijk- of buurtteam van de gemeente. De daling van het aantal jongeren in het eerste halfjaar van 2020 ten opzichte van dezelfde periode in 2019 betreft jeugdhulp uitgevoerd door het wijk- of buurtteam (-9,6 procent), en ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder (-7,8 procent). Daghulp op locatie van de aanbieder nam met 5,4 procent af en jeugdhulp in het netwerk van de jongere daalde met 4 procent.

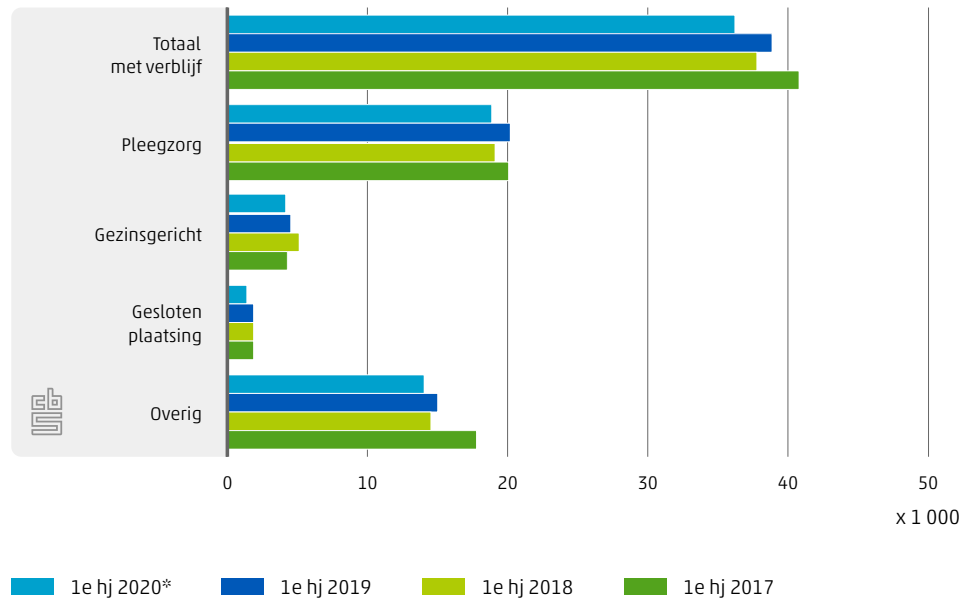
1.0.2 Jongeren zonder verblijf¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere hulpvormen komen meerdere malen in de figuur voor.

Ruim 36 duizend jongeren kregen in het eerste halfjaar van 2020 jeugdhulp met verblijf. Dat is bijna 11 procent van alle jongeren met jeugdhulp. Hiervan waren bijna 19 duizend jongeren in een pleeggezin opgenomen. Ruim 4 duizend waren ondergebracht in gezinsgerichte opvang en 1 400 jongeren hadden een gesloten plaatsing, dat waren er ruim 27 procent minder dan in de eerste zes maanden van 2019. Ruim 14 duizend jongeren kregen een andere vorm van jeugdhulp met verblijf (figuur 1.0.3).

1.0.3 Jongeren met verblijf¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere hulpvormen komen meerdere malen in de figuur voor.

1.1 7,6 procent van de Nederlandse jongeren ontvangt jeugdhulp

Jeugdhulp is in principe bedoeld voor personen tot 18 jaar, waarbij sinds 1 juli 2018 sommige vormen van jeugdhulp zoals pleegzorg standaard doorlopen tot 21 jaar. In uitzonderlijke gevallen kan de jeugdhulp worden voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar. Van alle ruim 4,4 miljoen jongeren in de leeftijd tot en met 22 jaar kreeg 7,6 procent jeugdhulp in het eerste halfjaar van 2020. Als de groep van 18 tot en met 22 jaar buiten beschouwing gelaten wordt, ontving 9,7 procent van alle jongeren jeugdhulp in deze periode.

1.1.1 Jeugdhulp naar demografische kenmerken van de jongere, 1e halfjaar 2020*1)

	Totaal jongeren in Nederland (op 1 januari 2020)	Jongeren met jeugdhulp		
		totaal	zonder verblijf	met verblijf
Totaal	4 435 735	337 695	317 880	36 205
Geslacht				
Jongens	2 268 090	190 800	180 565	19 295
Meisjes	2 167 645	146 895	137 315	16 910
Leeftijd in klassen				
0 tot en met 3 jaar	686 685	19 155	17 440	2 495
4 tot en met 11 jaar	1 467 990	166 630	160 585	12 185
12 tot en met 17 jaar	1 182 570	137 980	128 870	18 000
18 tot en met 22 jaar	1 098 490	13 935	10 985	3 525
(Migratie)achtergrond				
Nederlands	3 219 500	252 705	239 545	25 225
Overig westers	399 740	26 075	24 260	3 155
Niet-westers	816 500	58 920	54 075	7 830

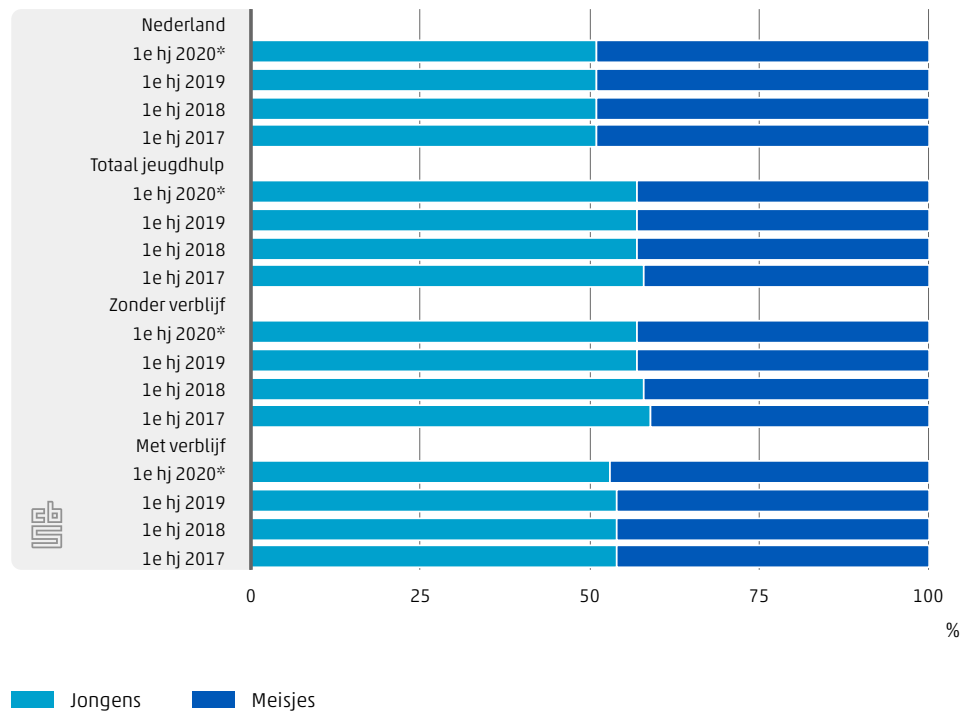
Bron: CBS

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere vormen van jeugdhulp komen meerdere malen in de tabel voor.

1.2 Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes

Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes. Dit geldt zowel voor jeugdhulp met verblijf als voor jeugdhulp zonder verblijf. In het eerste halfjaar van 2020 kregen bijna 147 duizend meisjes en 191 duizend jongens jeugdhulp. Het aandeel meisjes met jeugdhulp neemt de laatste jaren heel licht toe (figuur 1.2.1).

1.2.1 Jongeren naar geslacht¹⁾

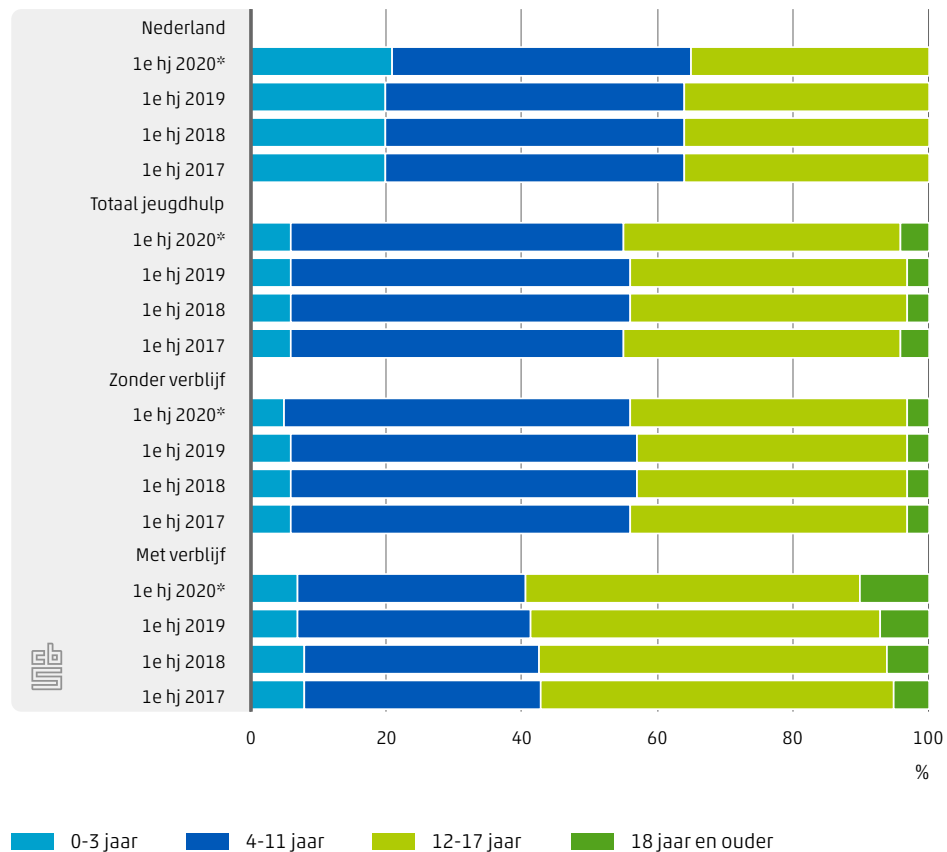

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

1.3 Jeugdhulpjongeren met verblijf ouder dan jongeren zonder verblijf

Bijna de helft van alle jongeren met jeugdhulp was tussen 4 en 11 jaar oud, 167 duizend in de eerste zes maanden van 2020. Dat komt overeen met 11,4 procent van alle kinderen in Nederland in deze leeftijdsklasse. Bijna 138 duizend jongeren van 12 tot en met 17 jaar ontvingen jeugdhulp, dit is 11,7 procent van alle Nederlandse jongeren in deze leeftijdscategorie. Er is een groot verschil in leeftijd per hulpvorm. Van de jongeren met jeugdhulp zonder verblijf was 56 procent jonger dan 12 jaar, bij jeugdhulp met verblijf was 40,5 procent jonger dan 12 jaar. Het aandeel jongeren van 18 jaar en ouder met jeugdhulp met verblijf is toegenomen van 4,9 procent in het eerste halfjaar van 2017 naar 9,7 procent in het eerste halfjaar van 2020. Vooral het aantal jongeren met pleegzorg nam in deze leeftijdscategorie sterk toe, van 465 in de eerste helft van 2017, naar 1 175 in de eerste helft van 2019 en 1 725 in de eerste helft van 2020.

1.3.1 Jongeren naar leeftijd¹⁾

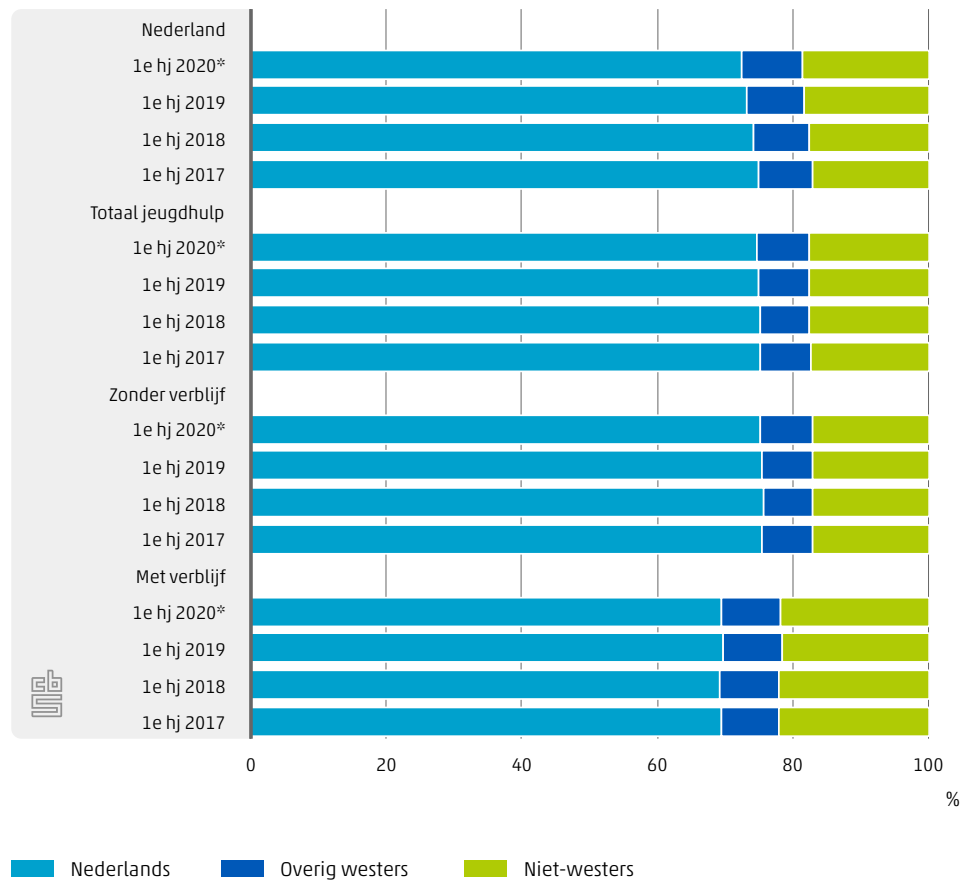
¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Bij Nederland is de leeftijdscategorie 18 jaar en ouder weggelaten omdat slechts een klein deel van deze jongeren jeugdhulp ontvangt.

1.4 Jeugdhulpjongeren met verblijf hebben vaker een migratieachtergrond dan jongeren zonder verblijf

Van de 338 duizend jongeren met jeugdhulp in de eerste zes maanden van 2020 hadden bijna 253 duizend (74,8 procent) een Nederlandse achtergrond, 59 duizend (17,4 procent) een niet-westerse en 26 duizend (7,7 procent) een westerse migratieachtergrond. Zij vormen op dit punt een redelijke afspiegeling van alle jongeren in Nederland. Van hen heeft 72,6 procent een Nederlandse achtergrond en heeft 18,4 procent een niet-westerse en 9 procent een westerse migratieachtergrond.

Jongeren die jeugdhulp met verblijf ontvingen, hadden relatief vaker een migratieachtergrond. Van hen had 21,6 procent een niet-westerse en 8,7 procent een westerse migratieachtergrond.

1.4.1 Jongeren naar migratieachtergrond¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

1.5 Acht procent jeugdhulpontvangers ook in jeugdbescherming

Bijna 88 procent van de jongeren met jeugdhulp in de eerste helft van 2020 ontving daarnaast geen andere vorm van jeugdzorg. Bijna 7,9 procent van de jongeren kreeg naast jeugdhulp ook jeugdbescherming en 725 jongeren kregen naast jeugdhulp en jeugdbescherming ook jeugdreclassering (tabel 1.5.1). Bij 2,5 duizend jongeren was naast jeugdhulp ook een jeugdreclasseringsmaatregel van kracht (0,7 procent).

Jongeren kunnen pas vanaf 12 jaar een jeugdreclasseringsmaatregel opgelegd krijgen en jeugdbescherming houdt op zodra de jongere de leeftijd van achttien jaar bereikt.

1.5.1 Samenloop jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering naar leeftijdscategorie, 1e halfjaar 2020*¹⁾

	Totaal	0 tot en met 3 jaar	4 tot en met 11 jaar	12 tot en met 17 jaar	18 tot en met 22 jaar
aantal jongeren					
Alleen jeugdhulp	307 570	16 330	154 275	123 980	12 985
Alleen jeugdbescherming	9 070	1 455	4 195	3 405	20
Alleen jeugdreclassering	3 775			1 530	2 245
Jeugdhulp en jeugdbescherming	26 845	2 825	12 355	11 650	
Jeugdhulp en jeugdreclassering	2 555			1 625	930
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	200			200	
Jeugdhulp en jeugdbescherming en jeugdreclassering	725			725	

Bron: CBS

¹⁾ Jongeren die in het eerste halfjaar van 2020 jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering hadden.

Het aandeel jongeren met jeugdhulp in combinatie met jeugdbescherming en met alleen jeugdbescherming is in de eerste helft van 2020 toegenomen in vergelijking met dezelfde periode in 2019. De verschillen zijn echter heel klein.

1.5.2 Samenloop jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering

	1e hj 2017	1e hj 2018	1e hj 2019	1e hj 2020*
aantal jongeren				
Totaal jongeren met jeugdzorg	348 035	353 925	372 481	350 737
%				
Alleen jeugdhulp	87,8	88,0	88,5	87,7
Alleen jeugdbescherming	2,1	2,2	2,1	2,6
Alleen jeugdreclassering	1,3	1,2	1,1	1,1
Jeugdhulp en jeugdbescherming	7,6	7,6	7,4	7,7
Jeugdhulp en jeugdreclassering	0,9	0,8	0,7	0,7
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	0,1	0,1	0,1	0,1
Jeugdhulp en jeugdbescherming en jeugdreclassering	0,3	0,2	0,2	0,2

Bron: CBS

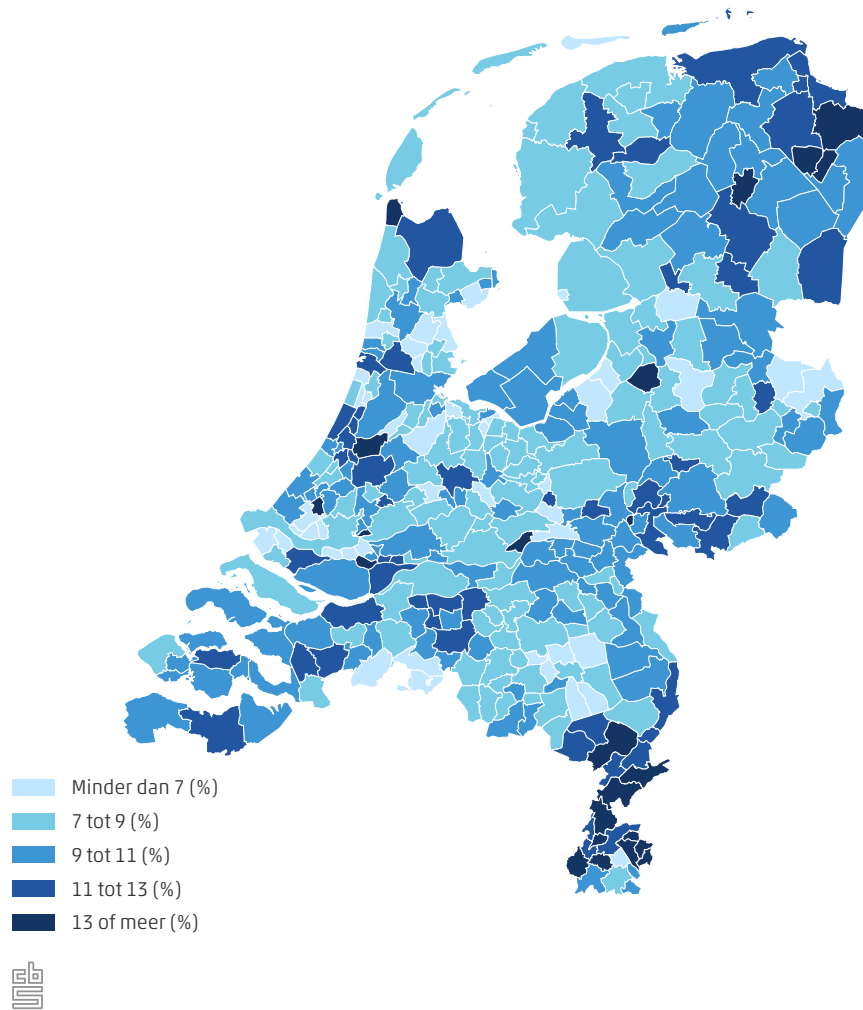
1.6 Hoogste aandeel jeugdhulp in Utrecht en Limburg

Van de in totaal 338 duizend jongeren met jeugdhulp in de eerste helft van 2020 woonden er 73 duizend in Zuid-Holland.¹⁾ Zeeland had het kleinste aantal, ruim 7 duizend Zeeuwse jongeren ontvingen jeugdhulp. De meeste jongeren in jeugdhulp kwamen uit Amsterdam (15 duizend), Den Haag (11 duizend), Rotterdam en Utrecht (beide ruim 9 duizend). Echter, wanneer we kijken naar het aandeel van de jongeren met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren in de gemeente, dan blijkt dat in de jeugdregio's Zuid-Limburg, Utrecht Stad, en de regio's Midden-Limburg Oost en West meer dan 12 procent van de jongeren tot 18 jaar jeugdhulp kreeg (zie figuur 1.6.3). De jeugdregio's Midden-Limburg West, Midden-Limburg

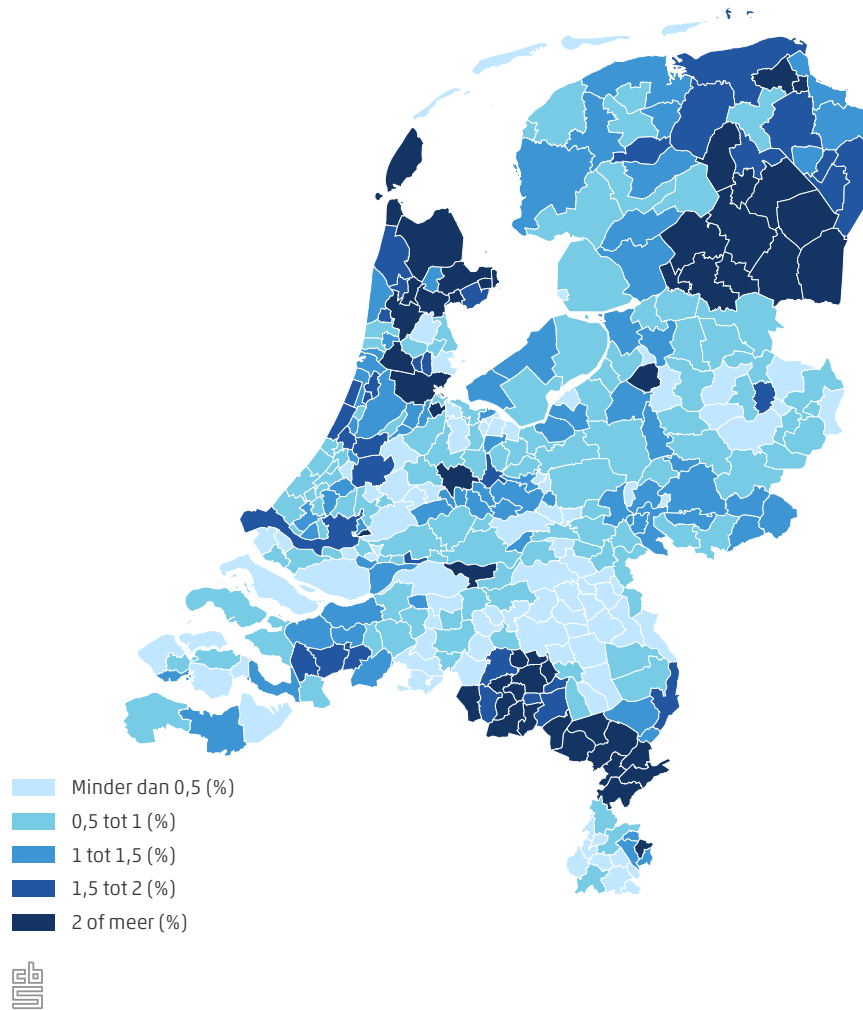
¹⁾ Volgens het woonplaatsbeginsel. Zie: https://vng.nl/files/vng/201607_factsheet_woonplaatsbeginsel_2016.pdf

Oost, Utrecht Stad en Drenthe hadden het hoogste percentage jongeren van 18 jaar en ouder met jeugdhulp, namelijk ruim 3 procent.

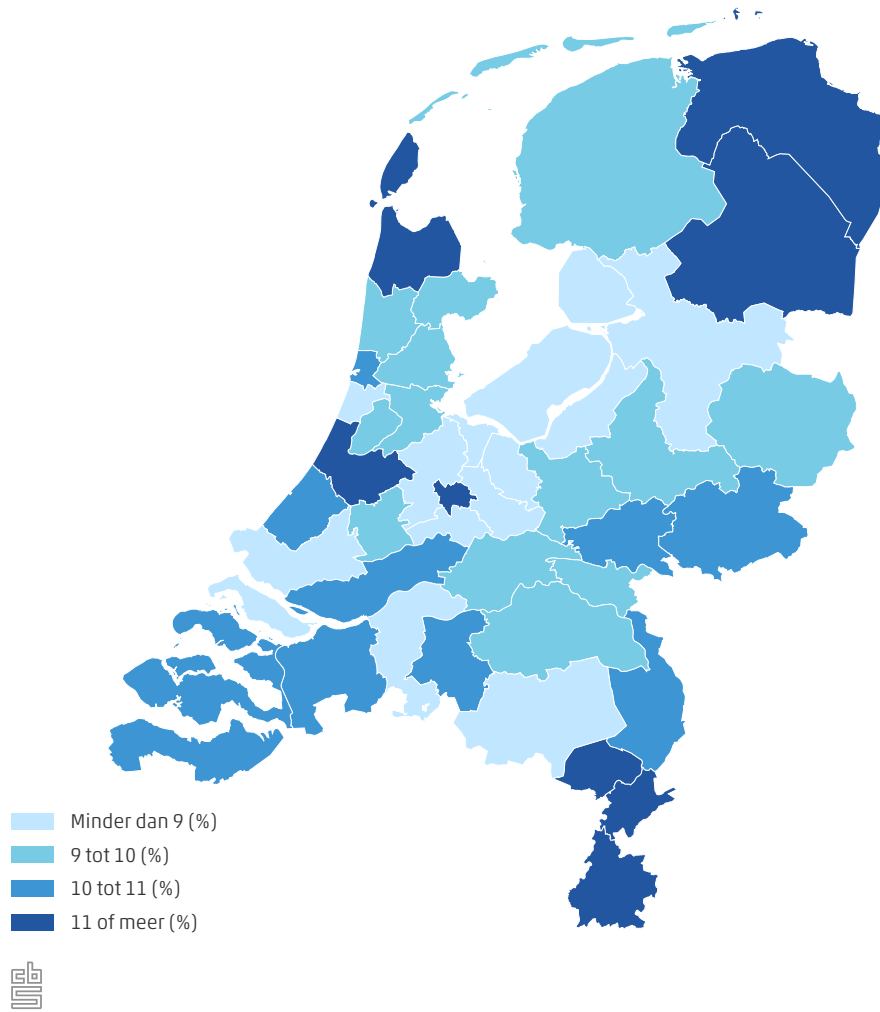
1.6.1 Jeugdhulp bij 0 t/m 17-jarigen

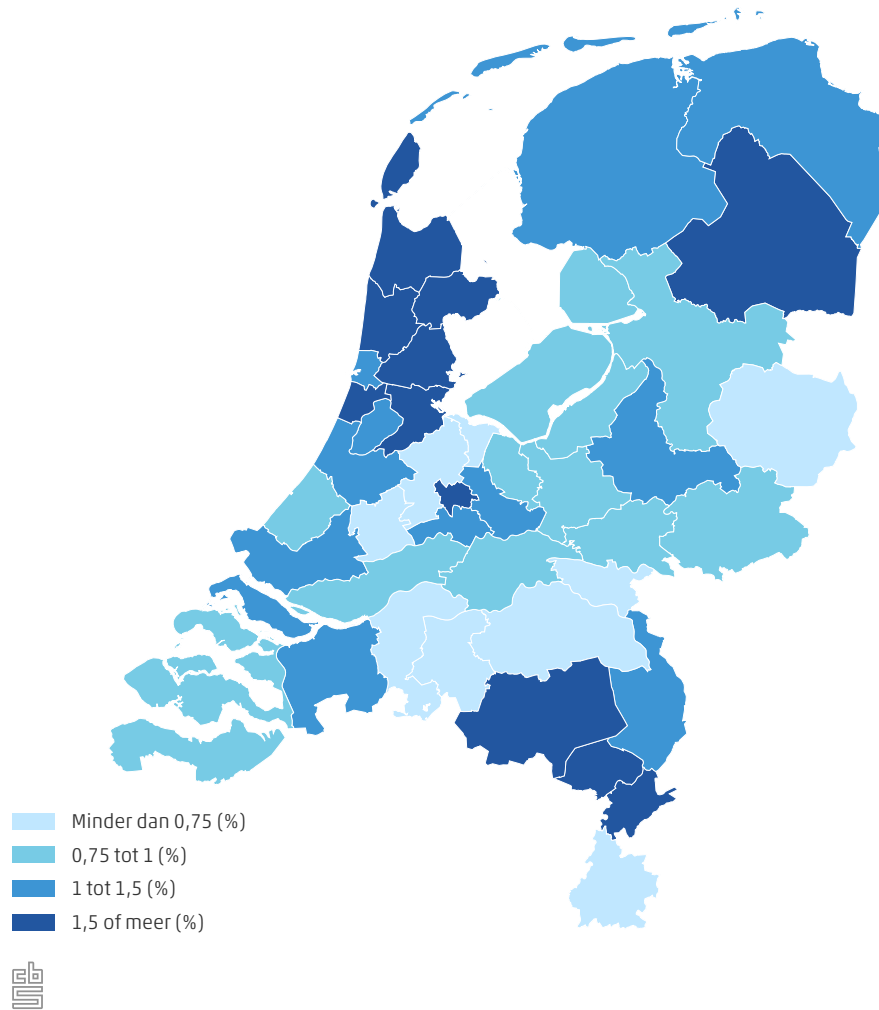
1.6.2 Jeugdhulp bij 18 t/m 22-jarigen

1.6.3 Jeugdhulp bij 0 t/m 17-jarigen

1.6.4 Jeugdhulp bij 18 t/m 22-jarigen

In relatie tot de bevolkingsomvang van de gemeente, werd de meeste jeugdhulp verleend in gemeenten met 100 tot 150 duizend inwoners en in de vier grote steden met meer dan 250 duizend inwoners (tabel 1.6.5). Van de jongeren tot en met 17 jaar uit die gemeenten ontving 10–11 procent jeugdhulp. In de categorie jongeren van 18 tot en met 22 jaar werd in de steden met meer dan 250 duizend inwoners jeugdhulp geleverd aan bijna 2 procent van deze jongeren.

1.6.5 Aantal jongeren met jeugdhulp als percentage van het totale aantal jongeren, naar gemeentegrootte, 1e halfjaar 2020*

	% van het totale aantal personen van 0 tot en met 17 jaar	% van het totale aantal personen van 18 tot en met 22 jaar
Totaal Nederland	9,70	1,27
Gemeenten met:		
Minder dan 5 000 inwoners	7,53	0,48
5 000 tot 10 000 inwoners	8,13	0,82
10 000 tot 20 000 inwoners	8,54	1,16
20 000 tot 50 000 inwoners	9,47	1,09
50 000 tot 100 000 inwoners	9,71	1,29
100 000 tot 150 000 inwoners	11,05	1,09
150 000 tot 250 000 inwoners	9,62	1,11
250 000 inwoners of meer	10,03	1,98

Bron: CBS

2 Jeugdhulptrajecten

Wat is een hulptraject?

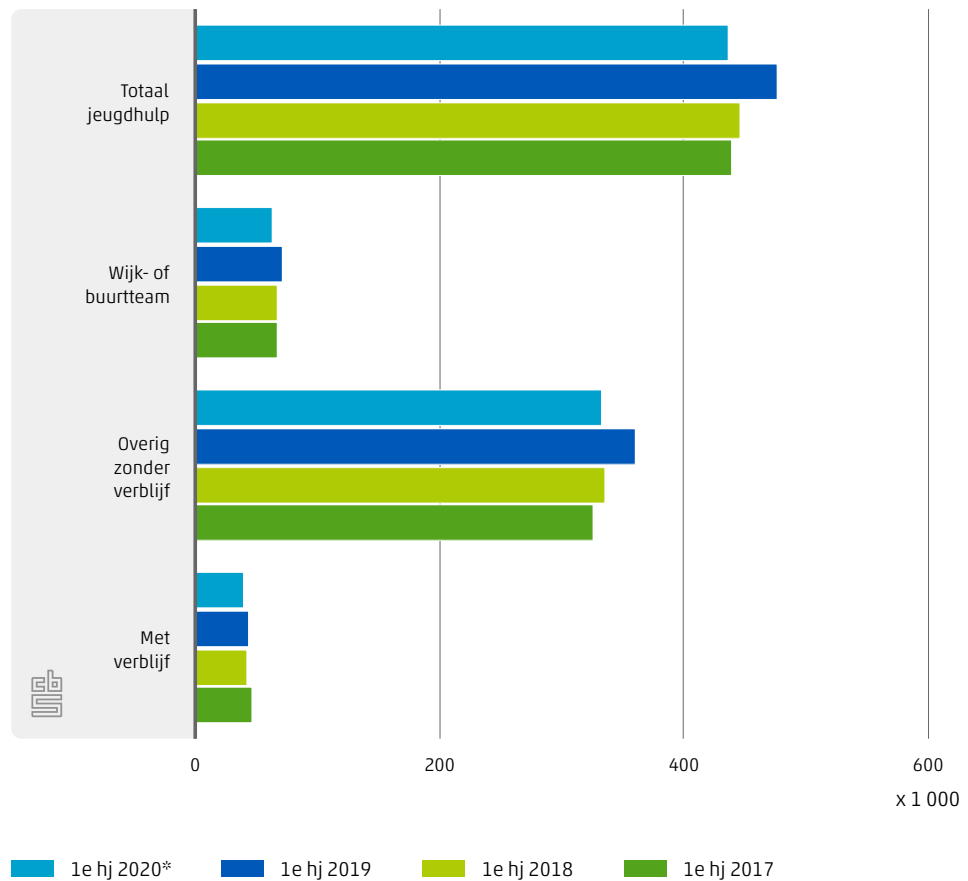
De cijfers van het CBS over dit onderwerp gaan soms over de (aantallen) jongeren en soms over de (aantallen) jeugdhulptrajecten. Een hulptraject bestaat uit een combinatie van hulpvorm en aanvangsdatum. Een jongere kan per verslagperiode één jeugdhulptraject doorlopen, maar ook meerdere hulptrajecten na elkaar, of meerdere hulptrajecten tegelijkertijd. Omdat een jongere meerdere trajecten kan doorlopen, verschilt het aantal jeugdhulptrajecten van het aantal jongeren dat het CBS rapporteert: het aantal hulptrajecten komt hoger uit.

Als een jongere tegelijkertijd meerdere hulptrajecten doorloopt met dezelfde hulpvorm bij dezelfde jeugdhulpaanbieder, dan worden deze trajecten samengenomen. In de cijfers tellen deze dan mee als één doorlopend hulptraject. Dit gebeurt ook als de aanvangsdatums verschillen: het gaat erom dat de hulptrajecten elkaar overlappen. De aanvangsdatum wordt in dat geval gezien als de datum waarop de hulp voor het eerst is gestart, en de einddatum is de datum waarop de laatste hulp werd beëindigd.

2.1 Aantal hulptrajecten in 2020 afgenomen

In het eerste halfjaar van 2020 waren ruim 437 duizend jeugdhulptrajecten actief. Dat waren er ruim 39 duizend minder dan in het eerste halfjaar van 2019. Het aantal trajecten jeugdhulp door het wijk- of buurtteam daalde met 9,9 procent, de overige jeugdhulp zonder verblijf daalde met 7,9 procent en de jeugdhulp met verblijf daalde met 8,6 procent (figuur 2.1.1). De ervaring leert dat de voorlopige cijfers ongeveer 5 procent lager liggen dan de definitieve uitkomsten.

2.1.1 Jeugdhulptrajecten¹⁾

¹⁾ Trajecten die over meerdere perioden liepen komen meerdere malen in de figuur voor.

Gedurende de eerste zes maanden van 2020 zijn meer jeugdhulptrajecten begonnen dan er zijn beëindigd. Bij aanvang van het jaar waren bijna 310 duizend jeugdhulptrajecten actief en op 30 juni waren dat er 336 duizend, een toename van 8,5 procent (tabel 2.1.2).

2.1.2 Stromen van jeugdhulptrajecten, naar hulpvorm, 2020^{*1)}

	Beginstand (1 januari 2020)	Instroom	Uitstroom	Eindstand (30 juni 2020)	Actief in 2020 ²⁾
aantal jeugdhulptrajecten					
Totaal jeugdhulp	309 750	127 680	101 225	336 205	437 430
Totaal zonder verblijf	277 735	119 335	93 435	303 635	397 070
waarvan					
Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	47 280	16 880	18 320	45 835	64 155
Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	170 855	73 590	57 210	187 235	244 440
Daghulp op locatie van de aanbieder	17 205	6 665	3 650	20 220	23 870
Jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	42 395	22 205	14 255	50 345	64 600

2.1.2 Stromen van jeugdhulptrajecten, naar hulpvorm, 2020*¹⁾ (vervolg)

	Beginstand (1 januari 2020)	Instroom	Uitstroom	Eindstand (30 juni 2020)	Actief in 2020 ²⁾
aantal jeugdhulptrajecten					
Totaal met verblijf	32 015	8 345	7 790	32 570	40 360
waarvan					
Pleegzorg	17 620	1 810	1 910	17 520	19 430
Gezinsgericht	3 415	870	810	3 480	4 285
Gesloten plaatsing	900	665	780	780	1 565
Overig met verblijf ³⁾	10 080	5 000	4 290	10 795	15 085

Bron: CBS

¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Jeugdhulptrajecten die op enig moment tijdens het eerste halfjaar van 2020 liepen.

³⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

In totaal zijn ruim 437 duizend hulptrajecten actief geweest, deze trajecten liepen op enig moment tijdens het eerste halfjaar van 2020. Daarvan betrof het 397 duizend keer een hulptraject zonder verblijf en ruim 40 duizend keer een hulptraject met verblijf. De relatieve uitstroom, dat wil zeggen de uitstroom ten opzichte van het totale aantal actieve hulptrajecten, is het grootst bij gesloten plaatsing. Van alle trajecten die in de eerste zes maanden van 2020 actief waren, is 50 procent in deze periode afgesloten.

2.1.3 Begonnen trajecten jeugdhulp, naar hulpvorm¹⁾

	1e hj 2017	1e hj 2018	1e hj 2019	1e hj 2020*
aantal jeugdhulptrajecten				
Totaal jeugdhulp	177 400	211 510	165 645	127 680
%				
Totaal zonder verblijf	92,0	93,6	93,3	93,5
waarvan				
uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	14,0	10,3	13,5	13,2
ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	60,2	64,0	59,2	57,6
daghulp op locatie van de aanbieder	5,5	5,1	5,3	5,2
jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	12,3	14,2	15,3	17,4
Totaal met verblijf	8,0	6,4	6,7	6,5
waarvan				
pleegzorg	1,8	1,6	1,5	1,4
gezinsgericht	0,9	0,9	0,9	0,7
gesloten plaatsing	0,7	0,6	0,7	0,5
overig met verblijf ²⁾	4,6	3,2	3,6	3,9

Bron: CBS

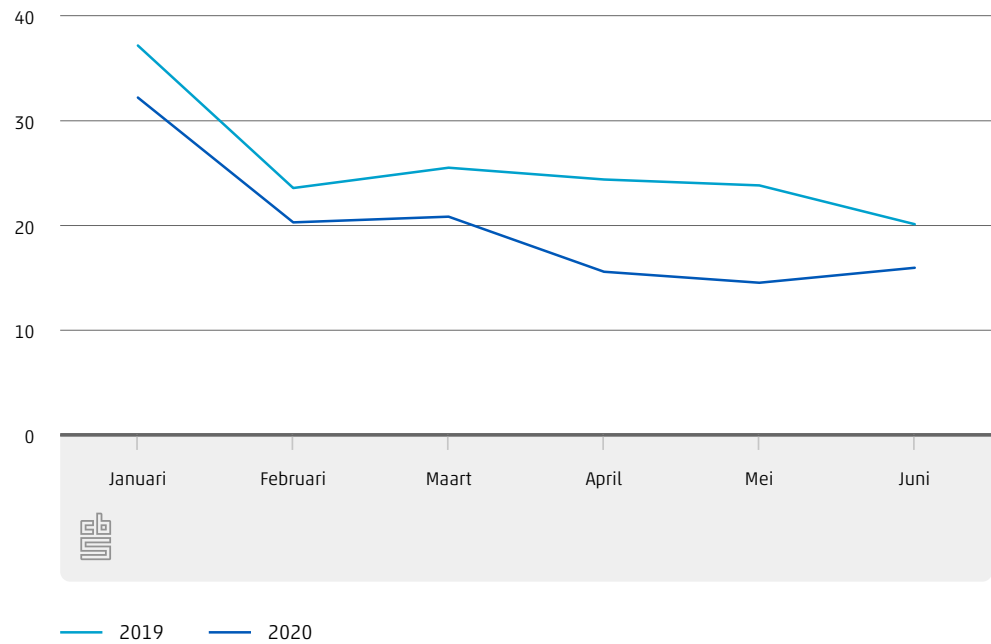
¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

In het eerste halfjaar van 2020 zijn bijna 128 duizend nieuwe jeugdhulptrajecten gestart. Dat is een daling van ruim 24 procent ten opzichte van het eerste halfjaar van 2019. De oorzaak van deze daling lijkt deels te liggen in de uitbraak van corona vanaf maart 2020. In figuur 2.1.4 is de instroom en uitstroom van het aantal jeugdhulptrajecten zonder verblijf per maand weergegeven. Voor de maanden april en mei 2020 is een opvallende daling van zowel de instroom als de uitstroom zichtbaar ten opzichte van 2019.

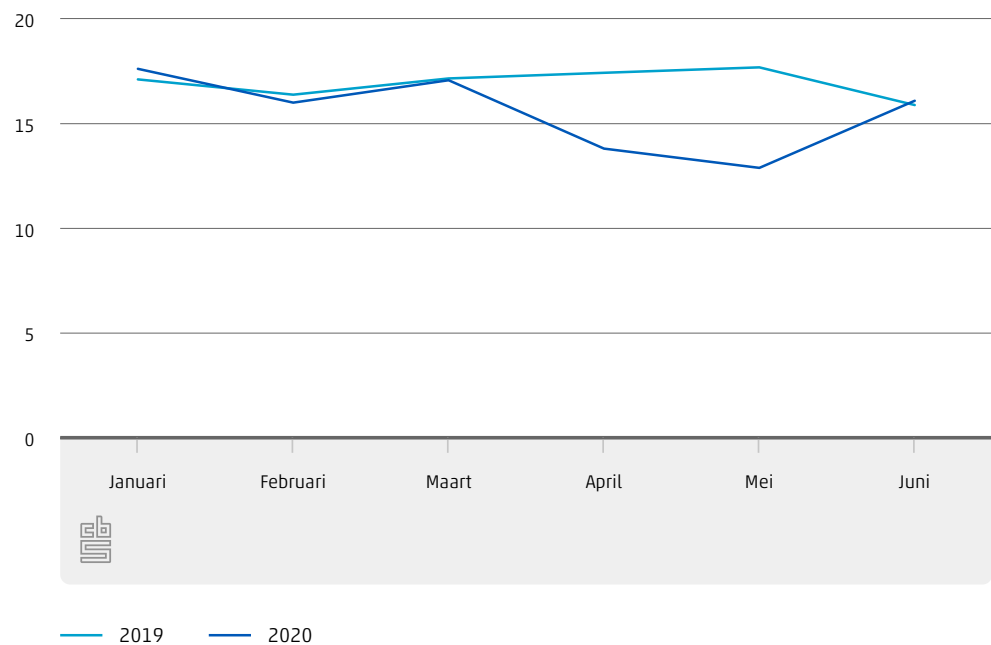
2.1.4 Instroom jeugdhulp zonder verblijf

Jeugdhulptrajecten x 1 000

2.1.5 Uitstroom jeugdhulp zonder verblijf

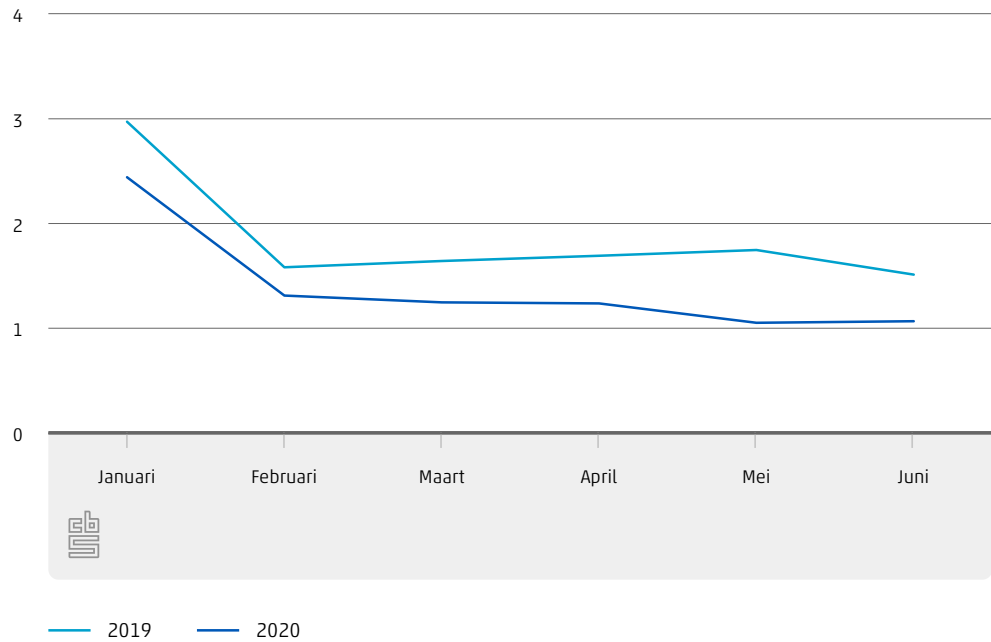
Jeugdhulptrajecten x 1 000

Deze ontwikkeling geldt ook voor jeugdhulp met verblijf. In de maanden april, mei en juni was de instroom in 2020 meer dan 25 procent lager dan in 2019 en daalde de uitstroom in mei en juni met meer dan 20 procent ten opzichte van 2019.

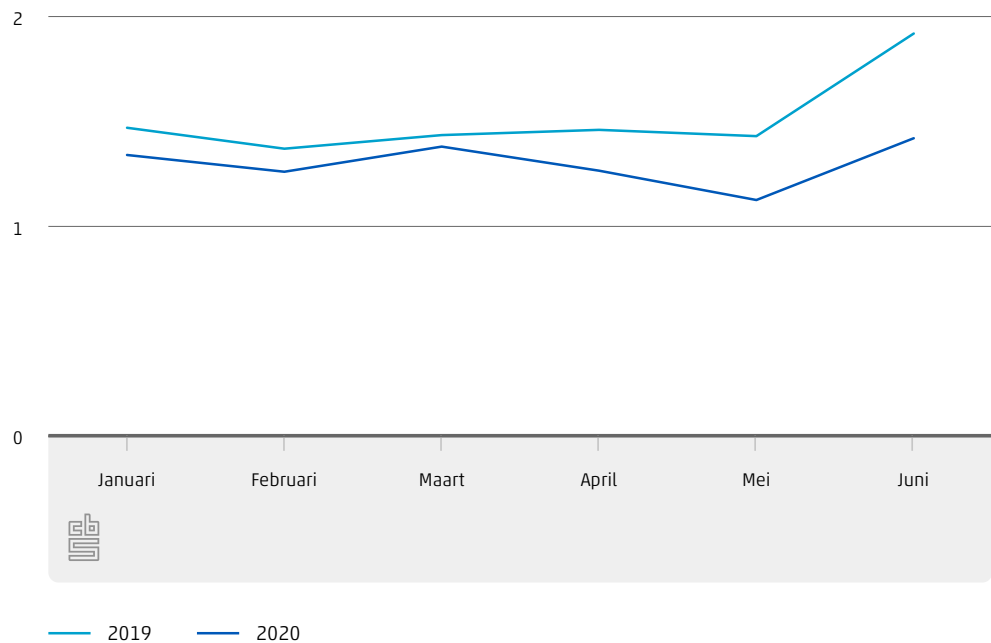
2.1.6 Instroom jeugdhulp met verblijf

Jeugdhulptrajecten x 1 000

2.1.7 Uitstroom jeugdhulp met verblijf

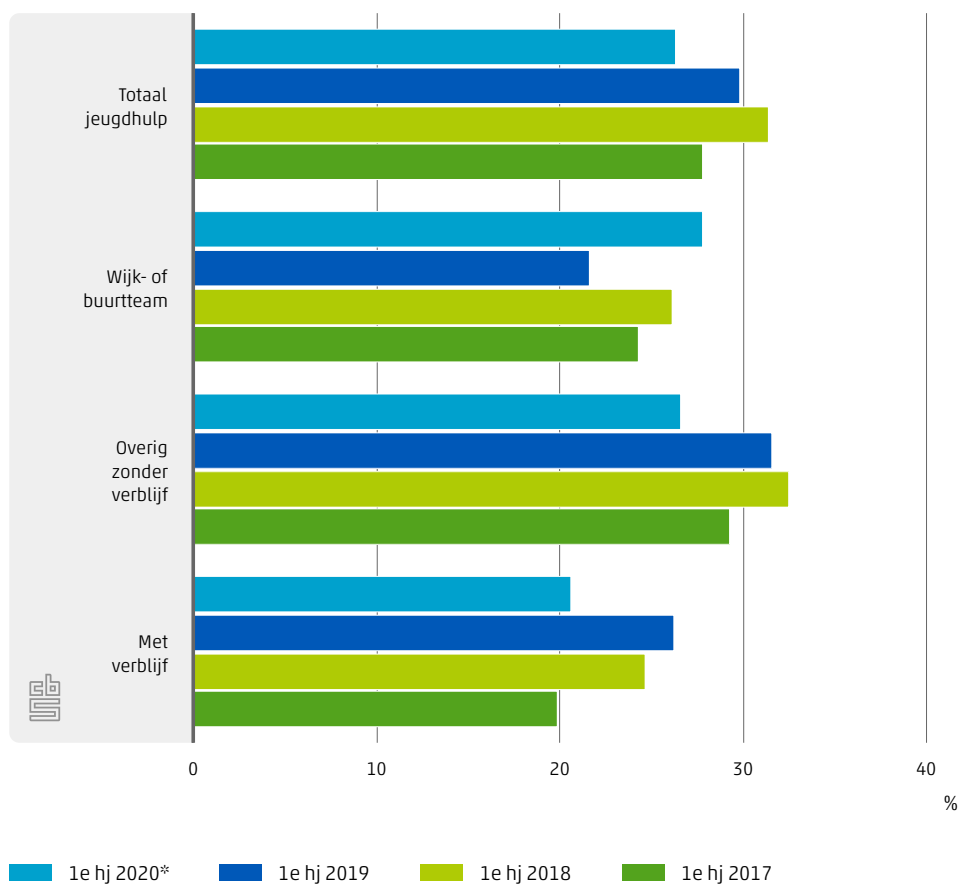
Jeugdhulptrajecten x 1 000

Ruim 26 procent van de nieuwe jeugdhulptrajecten in de eerste helft van 2020 was herhaald beroep (figuur 2.1.8). Dat wil zeggen dat 26 procent van de jongeren die in de eerste zes maanden van 2020 een jeugdhulptraject startten, in de vijf voorafgaande jaren al eerder jeugdhulp hadden. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt naar het soort jeugdhulp dat eerder is ontvangen. Van de nieuwe trajecten in de eerste helft van 2019 was bijna 30 procent herhaald beroep. Jeugdhulp uitgevoerd door het wijk- of buurtteam van de

gemeente kende een stijging van het percentage herhaald beroep, van 21,7 procent in de eerste helft van 2019 naar 27,8 procent in de eerste helft van 2020.

2.1.8 Herhaald beroep¹⁾

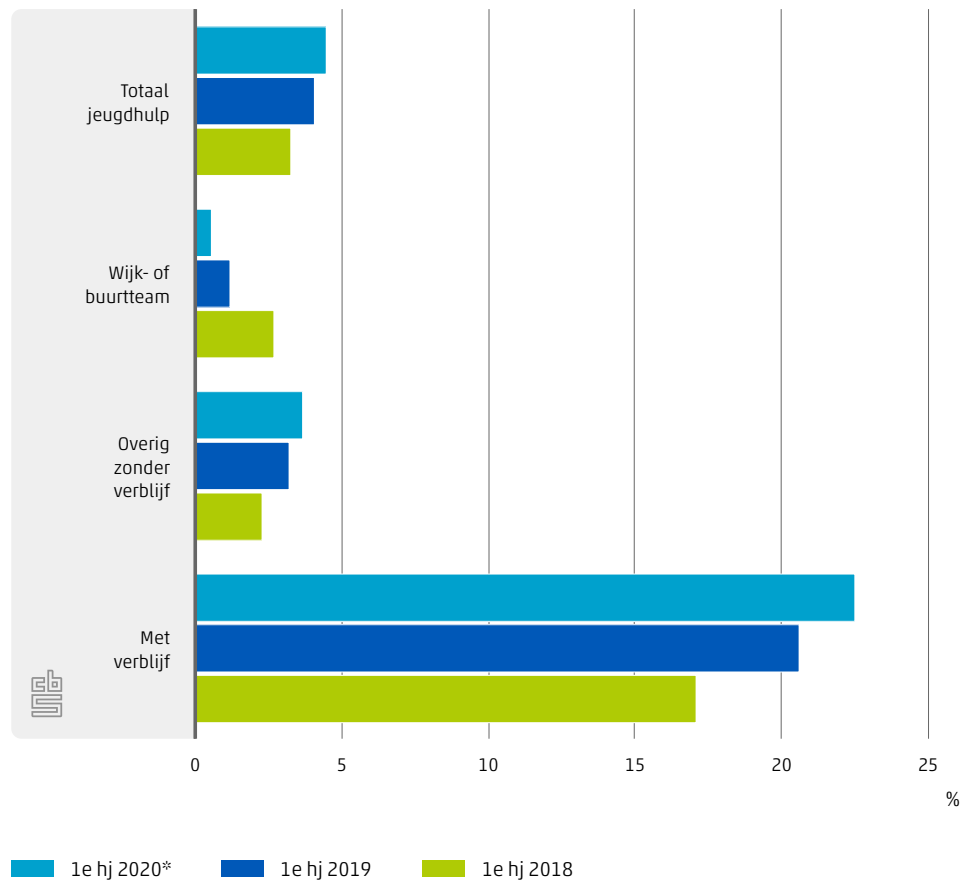

¹⁾ Jeugdhulptrajecten die zijn gestart in de verslagperiode.

Bij 4,5 procent van de 281 duizend trajecten die vanaf 1 januari 2020 zijn gestart, was sprake van crisis bij aanvang. Dat gold met name bij trajecten jeugdhulp met verblijf. Daar is 22,5 procent van de trajecten gestart met crisis.

De Beleidsinformatie Jeugd is sinds 2018 uitgebreid met de vraag of er sprake was van crisis bij aanvang van het traject. Niet alle jeugdhulpverleners hebben dit gegeven meteen in hun administratie opgenomen. Hierdoor moeten de resultaten met voorzichtigheid worden behandeld.

2.1.9 Gestart met crisis¹⁾

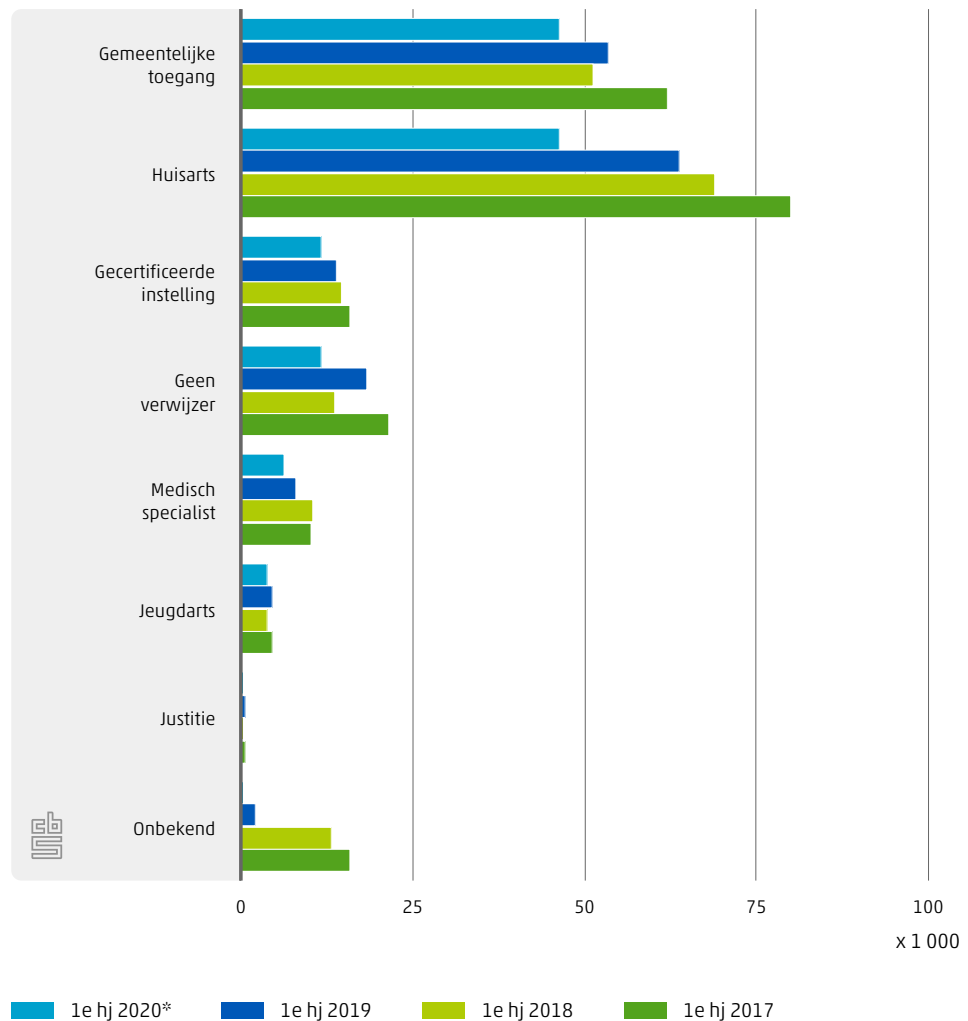

¹⁾ Jeugdhulptrajecten die zijn gestart in de verslagperiode.

2.2 Jeugdhulp even vaak doorverwezen door de huisarts als de gemeente

In het eerste halfjaar van 2020 werden even veel jeugdhulptrajecten gestart na verwijzing door een huisarts als via een gemeentelijke toegang, beide 46 duizend (figuur 2.2.1). Ten opzichte van het eerste halfjaar van 2019 daalde het aantal jeugdhulptrajecten met verwijzing door een huisarts met bijna 28 procent. Vooral in de maanden april en mei 2020 daalde het aantal trajecten met huisartsverwijzing ten opzichte van 2019.

2.2.1 Verwijzer¹⁾

¹⁾ Jeugdhulptrajecten die zijn gestart in de verslagperiode. Trajecten onder Geen verwijzer betreft vrij toegankelijke jeugdhulp.

Er waren bijna 12 duizend jeugdhulptrajecten zonder verwijzer. Dit betreft jeugdhulptrajecten waarvoor geen verwijzing nodig is, de zogenaamde vrij toegankelijke jeugdhulp. De gemeente bepaalt zelf welke jeugdhulp vrij toegankelijk is. Dat kan dus per gemeente anders zijn.

Verbeteringen in de registratie hebben ertoe geleid dat het aantal trajecten met onbekende verwijzer sterk is gedaald. Deze categorie is bedoeld voor trajecten die voor 1 januari 2015 zijn begonnen en waarvan de verwijzer niet meer te achterhalen was, maar werd door sommige jeugdhulpaanbieders ook gebruikt voor trajecten met een latere aanvangsdatum.

2.3 Jeugdhulptrajecten duren meestal korter dan een jaar

Van alle 101 duizend jeugdhulptrajecten die in het eerste halfjaar van 2020 zijn beëindigd (de uitstroom, zie tabel 2.1.2), hebben er bijna 20 duizend korter dan drie maanden geduurd (19,4 procent). Twee op de drie afgesloten jeugdhulptrajecten duurde korter dan een jaar.

2.3.1 Doorlooptijd van verleende jeugdhulp, naar hulpvorm, 1e halfjaar 2020*¹⁾

	Duur van het jeugdhulptraject				
	0 tot 3 maanden	3 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	12 tot 36 maanden	langer dan 36 maanden
	aantal jeugdhulptrajecten				
Totaal	19 590	18 180	29 290	29 480	4 690
Zonder verblijf waarvan	16 975	16 955	27 695	27 750	4 060
uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	3 705	3 335	4 470	5 385	1 425
ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	9 650	10 410	17 615	17 465	2 060
daghulp op locatie van de aanbieder	560	660	1 245	1 000	185
jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	3 060	2 550	4 360	3 895	390
Totaal met verblijf waarvan	2 615	1 225	1 595	1 730	625
pleegzorg	335	250	335	540	450
gezinsgericht	185	140	215	210	60
gesloten plaatsing	240	180	235	125	.
overig met verblijf ²⁾	1 850	655	810	855	120

Bron: BCS

¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, die zijn beëindigd in het eerste halfjaar van 2020.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

Een in de eerste zes maanden van 2020 afgesloten jeugdhulptraject duurde gemiddeld 369 dagen. Dat is 25 dagen langer dan de afgesloten trajecten in de eerste helft van 2019. Trajecten met gesloten plaatsing duren met gemiddeld 209 dagen in het eerste halfjaar van 2020 het kortst. Pleegzorgtrajecten duurden gemiddeld bijna tweeënhalve keer zo lang als een gemiddeld traject, namelijk 883 dagen (tabel 2.3.2).

2.3.2 Gemiddelde duur van de verleende jeugdhulp, naar hulpvorm¹⁾

	1e hj 2017	1e hj 2018	1e hj 2019	1e hj 2020*
	jeugdhulptrajecten			
Afgesloten jeugdhulptrajecten	97 295	90 000	110 695	101 225
	dagen			
Totaal jeugdhulp	289	320	344	369
Totaal zonder verblijf waarvan	280	313	340	365
uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	280	346	352	396
ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	293	319	350	363
daghulp op locatie van de aanbieder	272	277	319	381
jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	224	262	294	325

2.3.2 Gemiddelde duur van de verleende jeugdhulp, naar hulpvorm¹⁾ (vervolg)

	1e hj 2017	1e hj 2018	1e hj 2019	1e hj 2020*
Totaal met verblijf	380	383	386	418
waarvan				
pleegzorg	818	833	812	883
gezinsgericht	354	315	384	407
gesloten plaatsing	167	149	163	209
overig met verblijf ²⁾	245	254	230	251

Bron: CBS

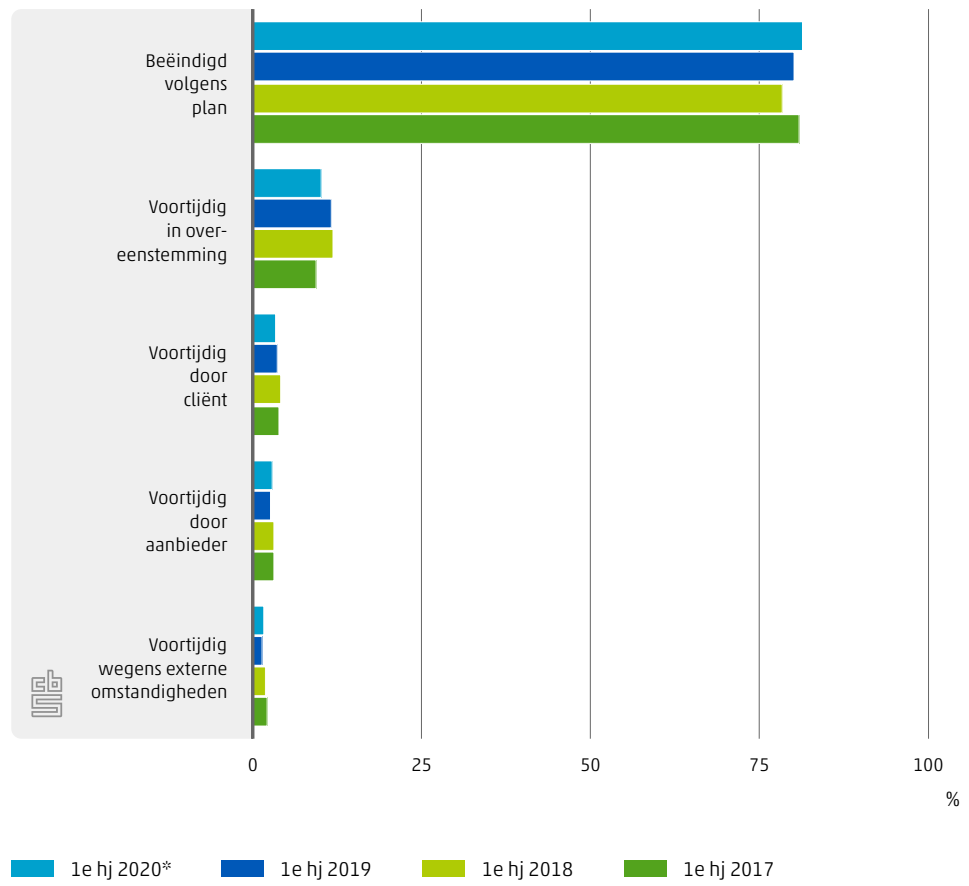
¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, die zijn beëindigd in de verslagperiode.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

2.4 Jeugdhulptraject vaak volgens plan beëindigd

Van alle jeugdhulptrajecten die in de eerste zes maanden van 2020 werden afgesloten, werden bijna 83 duizend beëindigd volgens plan. Dit komt overeen met 81,5 procent van de afgesloten trajecten (figuur 2.4.1). Naast het beëindigen volgens plan werd 10,3 procent van de trajecten voortijdig afgesloten in overeenstemming tussen cliënt en aanbieder. Eenzijdige beëindiging door de jeugdige of door de aanbieder kwam veel minder vaak voor: respectievelijk in 3,6 en 1,7 procent van de gevallen. Het aandeel wegens externe omstandigheden afgesloten trajecten steeg licht van 2,8 procent in de eerste helft van 2019 naar 2,9 procent in de eerste helft van 2020.

2.4.1 Reden beëindiging¹⁾

¹⁾ Jeugdhulptrajecten die zijn beëindigd in de verslagperiode.

Meer informatie

Meer informatie over jeugdhulp kunt u vinden op de website van CBS:

[Onderzoeksbeschrijving Beleidsinformatie Jeugd](#)

[Tabellen Jeugdzorg na 1-1-2015](#)

Begrippenlijst

Jeugdhulp

Conform artikel 1.1 van de Jeugdwet is jeugdhulp:

- 1°. ondersteuning van en hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jongeren en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, of opvoedingsproblemen van ouders;
- 2°. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en
- 3°. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, met dien verstande dat de leeftijdsgrens van achttien jaar niet geldt voor jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht;

In de Jeugdwet zijn randvoorwaarden en kwaliteitseisen opgenomen waaraan de jeugdhulp en/of jeugdhulpaanbieders moeten voldoen, zoals dossiervorming, een plan (hulpverleningsplan, behandelplan) en bewaking en beheersing van de kwaliteit. Voor de jeugdhulp waarover aan het CBS gerapporteerd moet worden gelden al deze randvoorwaarden en eisen.

Als een jeugdhulpaanbieder een jeugdige (anonieme) adviezen of consulten biedt, ook al is dat voorafgaande aan de start van jeugdhulp, dan geldt dit niet als jeugdhulp waarover gegevens verstrekt moeten worden aan het CBS. Dit geldt tevens voor het verstrekken van folders en overige vormen van informatie

De volgende vormen van jeugdhulp worden onderscheiden:

Jeugdhulp zonder verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jongere slaapt thuis.

In ieder geval formeel. Het kan zijn dat de jongere bij opa en oma slaapt of bij iemand anders, echter dit is dan niet formeel zo geregeld.

Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam – Nagenoeg elke gemeente werkt met de inzet van wijk- of buurtteams. Soms beperken deze teams zich tot het coördineren van de hulp aan de jongere, maar veelal bieden deze teams ook zelf hulp. De jeugdhulp die door een wijk- of buurtteam wordt uitgevoerd bevindt zich vaak op de grens tussen het voorkomen van problemen (preventie) en de hulp bij problemen (jeugdhulp). In principe wordt preventie niet tot de jeugdhulp gerekend zoals het CBS daarover rapporteert. Een gemeente mag echter bij de aanlevering van gegevens aan het CBS zelf bepalen welke activiteiten zij tot de jeugdhulp rekent.

Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder – Ambulante jeugdhulp op locatie betreft ambulante hulp of groepsgesprekken op het kantoor waarbij in principe één (algemene) expertise tegelijkertijd binnen de hulpverlening wordt ingezet.

Daghulp op locatie van de aanbieder – Bij daghulp is een begeleider of hulpverlener minimaal een dagdeel in de nabije omgeving van de jongere. De hulp kan individueel plaatsvinden, maar ook in een groep. Dagbesteding en dagstructurering vallen hier ook onder. Daghulp vindt plaats op de locatie van de aanbieder. Een belangrijk kenmerk van de dagbehandeling is dat een multidisciplinair team voor de dagbehandeling wordt ingezet. Het gaat bijvoorbeeld om een combinatie van fysiotherapie, gedragstherapie en psychotherapie die tijdens de dagbehandeling wordt ingezet.

Jeugdhulp in het netwerk van de jongere – Jeugdhulp in het netwerk van de jongere vindt plaats bij de jongere thuis, op school of elders in het netwerk van de jongere. In ieder geval niet op locatie bij de aanbieder. De intensiteit kan variëren van één of enkele uren tot 24 uur per dag.

Jeugdhulp met verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

De jongere verblijft elders. Of anders gezegd, de jongere slaapt formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

Pleegzorg – Vorm van jeugdhulp waarbij een jongere (tijdelijk) wordt opgenomen in een pleeggezin en waarbij pleegkind, pleegouders en eigen ouders worden begeleid door een pleegzorgaanbieder.

Gezinsgericht – Alle vormen van verblijf die een gezinssituatie benaderen, maar geen pleegzorg zijn. Te denken valt aan gezinshuizen, logeerhuizen en zorgboerderijen waar overnacht wordt.

Gesloten plaatsing – De jongere verblijft bij een jeugdhulpaanbieder op basis van een machtiging gesloten jeugdzorg of op basis van een machtiging BOPZ (Wet Bijzondere Opname Psychiatrische Ziekenhuizen).

Overig verblijf bij een jeugdhulpaanbieder – De jongere verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder, veelal in een groep met andere jongeren. In feite betreft het alle vormen van verblijf die niet onder een van de voorgaande categorieën vallen. Hieronder vallen ook begeleid wonen en kamertraining.

Herhaald beroep

Een jeugdhulptraject wordt als herhaald beroep gezien, als de desbetreffende jongere in de vijf jaar voorafgaand aan de verslagperiode jeugdhulp heeft ontvangen.

Gestart met crisis

De hulpverlening is aangevangen met het stabiliseren van een crisissituatie. Of de jeugdhulp al dan niet is aangevangen met het stabiliseren van een crisissituatie is het professionele oordeel van de jeugdhulpprofessional. Er is daarmee geen vaste definitie van crisis. Iedere professional heeft een beeld bij het onderscheid crisis-geen crisis.

Gecertificeerde instelling

Gecertificeerde instellingen zijn organisaties die, conform de Jeugdwet, maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren. Deze instellingen moeten in het bezit zijn van een certificaat. Daarvoor moeten zij aan een aantal eisen voldoen gericht op het borgen van de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Jeugdbescherming

Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Jeugdreclassering

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

Verwijzer

De organisatie of persoon die de jongere en/of zijn/haar ouders heeft verwezen naar de jeugdhulp. Het betreft organisaties of personen die rechtstreeks jongeren en hun ouders op grond van de Jeugdwet kunnen doorverwijzen naar jeugdhulp. De Jeugdwet stelt dat tussen gemeenten en betrokkenen afspraken worden gemaakt over de voorwaarden waaronder en wijze waarop de rechtstreekse verwijzing verloopt.

Gemeentelijke toegang – De jongere is door de gemeente of een gemeentelijke organisatie aangemeld bij een jeugdhulpaanbieder. Hieronder vallen ook de verwijzingen van de politie, Veilig Thuis organisaties en het onderwijs.